

در هفته‌ی گذشته خبرهای زیادی از مشاهده‌ی بیماری تب کریمه کنگو در نقاط مختلف کشور گزارش شده است. اما این بیماری چیست و چطور می‌توان از آن پیشگیری کرد؟

در طول چند روز گذشته، خبرهای زیادی در مورد شیوع تب کریمه کنگو در نقاط مختلف کشور به‌خصوص در اصفهان یکی از روستای دیزچه‌ی استان اصفهان منتشر شده است بر اساس اعلام مقامات رسمی، از ابتدای سال جاری تا به امروز ۲۸ نفر به ویروس تب کریمه کنگو مبتلا شده‌اند که دو نفر از آن‌ها به دلیل تأخیر در شناسایی و درمان، از دنیا رفته‌اند اما شایعه‌ی طغیان این ویروس در ایران خیلی نزدیک به واقعیت به نظر نمی‌رسد.

اما تب ویروسی کریمه کنگو چیست؟ راه‌های انتقال و نحوه‌ی پیشگیری از آن چگونه است؟

تب خون‌ریزی دهنده‌ی ویروسی کریمه کنگو (CCHF)، یک بیماری مشترک بین انسان و حیوانات به شمار می‌رود. این بیماری در اصل مخصوص حیوانات است؛ طیف گوناگونی از حیوانات شامل حیوانات وحشی و اهلی مثل گوسفند، بز و گربه قابلیت میزبانی ویروس تب کریمه را دارند. بیماری CCHF در بیشتر مواقع توسط کنه منتقل می‌شود که همه‌گیری بالایی هم دارد. شش ماه اول سال و در طول گرمای هوا، شرایط مناسبی برای رشد این ویروس به حساب می‌آید.

بیماری تب کریمه کنگو در ۳۰ درصد موارد حتی با اقدامات درمانی با مرگومیر مواجه بوده و کشنده است.

در سال ۱۹۴۴ و در خلال جنگ جهانی دوم، اولین شیوع تب خون‌ریزی دهنده‌ی ویروسی در منطقه‌ی کریمه‌ی اوکراین به وقوع پیوست. بعدها و در سال ۱۹۵۶، در منطقه‌ی زئیر در کنگو ویروسی شایع شد که به عنوان ویروس کنگو معرفی می‌شود. با بررسی‌های بیشتر، مشابهت‌های زیادی بین ویروس کنگو و

ویروس کریمه یافت که در نهایت، بیماری ناشی از این ویروس به اسم (تب کریمه-کنگو) در جوامع پزشکی شناخته شد.

اولین راه ابتلا به این ویروس، تماس مستقیم فرد با خون یا ترشحات بدن حیوان یا لاشه‌ی حیوان آلوده به ویروس است. در روش دوم، فرد به‌طور غیرمستقیم توسط کنه‌ای آلوده‌ای می‌شود که از خون حیوان آلوده تغذیه کرده باشد؛ این روش در بین حیوانات اهلی و انسان‌ها شیوع بالایی دارد. در روش سوم، ویروس از انسان به انسان منتقل خواهد شد؛ بنابراین فرد سالم با تماس مستقیم با خون یا ترشحات بدن فرد بیمار به این ویروس مبتلا می‌شود که سرایت آن در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی احتمال بالاتری دارد.

علائم بالینی این بیماری شامل ۴ مرحله می‌شود. در مرحله‌ی اول بیماری نهفته است. به‌طور معمول و بر اساس نوع انتقال، دوره‌ی کمون (نهفتگی) بیماری بین یک تا سه روز طول می‌کشد. بعد از این مرحله فرد دچار علائمی همچون تب، اسهال، استفراغ، حالت تهوع، درد عضلانی، گیجی یا حتی سفتی گردن می‌شود. مرحله‌ی سوم بیماری به نقطه‌ی بحرانی خود نزدیک می‌شود و به‌صورت خون‌ریزی در نواحی مختلف بدن خود را نشان می‌دهد. خون‌ریزی در مخاطها، خون‌ریزی‌های زیرپوستی و کبود شدگی به‌خصوص در نواحی بالایی بدن، خون‌ریزی از لثه یا بینی همه از نشانه‌های مرحله‌ی سوم بیماری به‌حساب می‌آیند. بیماران که سرنوشت آن‌ها به مرگ منجر می‌شود، معمولاً مراحل این بیماری را با سرعت طی و خون‌ریزی‌های وسیعی در تمامی بافت‌ها و اعضای بدن تجربه می‌کنند. مرحله‌ی آخر بیماری، دوره‌ی نقاهت است. بیماران معمولاً بعد از ۱۰ تا ۱۲ روز شاهد بهبود در ضایعات پوستی خود خواهند بود که بر طبق آمار عارضه‌ی خاصی هم در بلندمدت در پی ندارد.

بر اساس آنچه گفته شد، افرادی که به‌طور مداوم با دام و حیوانات سروکار دارند، از بیشترین ریسک دریافت ویروس برخوردارند. قصاب‌ها، کارگران کشتارگاه، افرادی که حیوان اهلی را در خانه یا در مجاورت خود نگهداری می‌کنند، از جمله افراد با ریسک بالای ابتلا به‌حساب می‌آیند. در نتیجه مهم‌ترین کاری که این افراد باید انجام دهند، رعایت نکات بهداشتی اولیه و عدم تماس مستقیم با حیوان است.

اگرچه شیوع این بیماری سریع و جزو بیماری‌های کشنده به‌حساب می‌آید؛ اما تشخیص زودهنگام تب کریمه کنگو قابل درمان است. از طرف دیگر زیرساخت‌های سیستم بهداشتی ایران هم قابلیت کنترل و درمان این بیماری ویروسی را دارا هستند و نباید نگرانی خیلی بالایی از آن داشت. با این حال رعایت نکات بهداشتی خاص برای مصرف‌کنندگان نهایی و تهیه‌ی بهداشتی گوشت از جمله موارد مهم پیشگیری به‌حساب می‌آید.

که مبارزه با انگل‌های خارجی (کنه‌ها) از طریق سم‌پاشی، آموزش دامداران و کارکنان در معرض خطر، استفاده از پوشش‌های مناسب، بالا بردن امنیت فردی، سرد کردن لاشه‌ی دام به مدت ۲۴ ساعت در یخچال با درجه‌ی صفر تا ۴ درجه، برخورد نداشتن افراد با ترشحات دام بیمار، خودداری از کشتار غیر مجاز در معابر عمومی و خارج از کشتارگاه، تهیه‌ی گوشت از محل‌های مجاز و دارای مهر و برچسب دامپزشکی و همچنین افزایش مراقبت‌های قرنطینه‌ای در مبادی ورودی دام به کشور از مهم‌ترین راه‌های جلوگیری از ابتلا و توسعه‌ی بیماری تب خون‌ریزی دهنده کریمه کنگو هستند.

مصرف‌کنندگان نیز باید محصولات بهداشتی مطمئن با تأیید سازمان دامپزشکی را خرید و مصرف کنند. خوشبختانه این ویروس از طریق گوشت پخته به انسان منتقل نمی‌شود؛ بنابراین نباید این‌گونه مواد غذایی را به‌صورت خام استفاده کرد

همچنین افراد قبل از خرید گوشت، به مهر و برجسب دامپزشکی درج شده بر لاشه دقت کنند که بهتر است مردم پس از خرید گوشت، آن را به مدت ۲۴ ساعت در یخچال منزل نگهداری و سپس مصرف کنند.